

Cultureel Antropologisch Onderzoek

Onderwerp: Mongolië

Leerkracht: Mr. P de Jongh

Onderzoekers: Berend de Kort, Jeroen Nieuwlands,
Quinten Molina en Keanu Sijmons

Begindatum: 7 februari 2014

Inleverdatum: 21 maart 2014

Klas: H3C

Inleiding

Jeroen, Berend, Keanu en Quinten hebben het onderwerp de Mongoolse cultuur gekozen. Want hier kon je veel informatie van vinden en het leek ons het makkelijkste onderwerp die je kon kiezen. Wij hebben een hoofdvraag en 4 deelvragen gemaakt. De deelvragen zijn heel verschillend zodat jullie dan zoveel mogelijk te weten komen van de Mongoolse cultuur.

Deelvraag 1 gaat vooral over wat ze doen en wat ze gebruiken met bijvoorbeeld een hut bouwen en wat hun tradities zijn. Deelvraag 2 gaat over hoe de Mongolen omgingen met hun gebied om hun heen. Deelvraag 3 gaat over de geschiedenis van de Mongoolse cultuur en wie het heeft gesticht. Deelvraag 4 gaat over of de Mongoolse cultuur word verandert door ander landen of ze daar effect op hebben.

Hoofdvraag

Heeft de globalisering invloed op de Mongoolse cultuur?

Deelvragen

1. Waarom en hoe is de Mongolische cultuur ontstaan?
2. Hoe zit de Mongolische cultuur in elkaar, materieel en immaterieel gezien?
3. Hoe hebben de Mongolen het landschap om hun heen gebruikt en gevormd?
4. Wat voor effect heeft globalisering op de Mongolische levenswijze?

Hypothese

Wij denken van wel, omdat de landen en gebieden meer met elkaar verbonden raken en daardoor raakt de Mongolische cultuur in aanraking met andere culturen en zullen zich dan ook aanpassen aan die andere culturen om te handelen met andere landen. Dus ze moeten bijvoorbeeld de taal leren van de andere landen en ze moeten ook leren op wat voor manier ze handelen. En doordat ze meer gaan handelen en meer verbonden raken met de andere landen worden ze meer westers.

Waarom en hoe is de Mongolische cultuur ontstaan?

Djenghis Kahn is de stichter van de Mongoolse rijk in het jaar 1206. Hij verenigde alle Mongolische stammen tot een confederatie. De mongolen wilden vaak China veroveren, maar dat lukten niet, omdat de Mongolen totaal niet georganiseerd zijn. Djenghis Kahn bracht hier verandering in. In voorgaande jaren werd de leider altijd gekozen door erfelijkheid, hier kwam niet altijd een goede leider uit. Djenghis Kahn geloofde in meritocratie. Bij deze vorm van leven kozen ze de leider die het meest verdiende en niet op erfenis. Zo kon de cultuur uitbreiden tot in Europa. Het doel van het uitbreiden van het rijk was:

1. Het veilig stellen van de politieke stabiliteit.
2. Zorgen voor vreedzame handel.

Ook ontstond er door de uitbreiding een nieuwe handelsroute die eerst werden geblokkeerd door stammenleiders. Er was een verbod op marteling en vernedering in het gehele rijk. Later bleek dit eigenlijk helemaal niet zo te zijn.

Djenghis Kahn speelde veel psychologische spelletjes met zijn tegenstanders. Hij stelde eigenlijk altijd een voorstel voor.

Hij zei bijvoorbeeld:

Als jullie je overgeven doen we jullie geen pijn en verwoeste we jullie stad niet.

Of als jullie wel vechten dan verwoesten we de hele stad.

Hierdoor gaven veel legers zich over en voegde zich bij het machtige leger. Door de gevechtstechnieken die buiten Mongolië niet bekend was konden ze iedereen overmeesteren. Ook waren ze heer en meester op het veld met hun paarden.

Ongeveer iedere Mongool bezat 2 tot 5 paarden.

In het begin bestond het leger uit 25.000 militairen. Ze waren goed op open velden, maar niet in het overmeesteren van grote steden. Maar daar bedacht Djenghis Kahn iets op. Hij ontvoerde Chinese ingenieurs en dwong hen om informatie te geven over hun rijk. Hierdoor wisten ze hoe de gebouwen in elkaar zaten en konden ze de steden innemen.

Het Mongolische rijk heeft in totaal 90 jaar bestaan. Nadat Djenghis Kahn overleed in 1227 nam zijn jongste zoon de taken over. De ridders van Europa vonden dat de Mongolen niet eerlijk vochten, omdat ze allen met paarden vochten en in Europa deden ze gewoon alleen de ridder en het zwaard, maar de Mongolen zijn veel sterker als ze met de paard zijn. Volgens de ridders in Europa was het gewoon een duel van man tegen man op de grond met alleen een zwaard en geen andere hulpmiddelen zoals paarden.

Djenghis Kahn, stichter van het Mongoolse rijk:

Hij is geboren in het jaar 1162. Hij leefde toen hij nog jong was als nomaden, dit wil zeggen dat hij altijd rondreisde en niet op de zelfde plaats bleef. Hierdoor maakte hij veel extreme weeromstandigheden mee. Dit was een goede leerschool voor zijn latere jaren van zijn leven, want door die omstandigheden heeft hij veel vaardigheden geleerd hoe je moet overleven. Op een dag zag hij dat de Mongoolse stammen op een andere manier moesten gaan leven, want nu leven ze van hun eigen regeltjes en drinken ook heel veel. In omliggende landen zagen ze mongolen als moordenaars. Hij wou alle Mongoolse stammen bij elkaar brengen en dit lukte ook. Iedereen luisterde naar hem door zijn vriendelijke uitspraken en iedereen vertrouwde hem ook. Hij stelde een nieuwe wet voor waar iedereen zich aan moest houden.

Hoe zit de Mongolische cultuur in elkaar, materieel gezien en immaterieel?

Immaterieel (religie, taal): Religie zelf is de gedachte die mensen hebben over het heden, verleden en toekomst, en ook dit is dus ook belangrijk voor hun bestaanswijze materiële en immateriële kenmerken. Mongolië heeft vele subculturen en veel religies. Het Lamaisme is een vorm van het Boeddhisme en is een van de grootste religies voor de Mongolen. Het Lamaisme is ontstaan aan het einde van de 7e eeuw in Tibet. Het wordt ook wel het Tibetaanse boeddhisme genoemd. Het geloof heeft vooral zijn geschiedenis in India. Het heeft ook veel weg van het Mahayana-boeddhisme, en ook nog meer invloeden van andere geloven.

Maar het Boeddhisme zelf wordt wel gezien als de meest traditionele religie in Mongolië maar is niet de belangrijkste. Het Boeddhisme is ook zeker niet het oudste religie in de geschiedenis, het Shamanisme is een veel ouder geloof. Zelfs het Christendom is belangrijker voor de Mongolen.

Dit was allemaal in de 16e eeuw, na de 16e eeuw was het Boeddhisme in de opkomst hier hebben de monniken voor gezorgd. De monniken hebben Mongolië omgebouwd naar een boeddhistisch land zoals kloosters en ander benodigdheden. Dit veranderde allemaal in 1921 er kwam een opstand en de kloosters werden gesloten en de monniken werden of om werden bang gemaakt, ze moesten weg of ze moesten van religie veranderen.

Tijdens de communisme was het atheïsme het grootste geloof, maar nadat het communisme in 1991 verdween werd Boeddhisme weer het grote geloof.

Taal: In Mongolië worden veel talen gesproken. Deze verschillen vinden vooral plaats in de subculturen. Grotendeels van die talen zijn afgeleid van het Altaïsche taalgroep. Hiermee worden de Noord-Aziatische talen bedoeld. Khalkha-Mongools is de meest gebruikte taal in Mongolië, 2,3 miljoen Mongolen spreken deze taal. Daarom wordt dit ook wel de standaard taal genoemd in Mongolië. In het westen van het land wordt Kalmyks gesproken zo'n 205.000 mensen spreken deze taal, in het oosten wordt Darkhats gesproken ca. 20.000 mensen spreken deze taal. En in het noorden wordt Buriat-Mongools gesproken maar 65.000 mensen spreken deze taal. De taal wordt onder andere ook gesproken door China en Rusland.

Het schrift van Mongolië werd en wordt nog steeds onder de invloed van de Russen bepaald met constante veranderingen. Bepaalde en zeer oude namen kunnen dus op vele manieren geschreven worden. De Mongolen hebben dus niet één Latijns schrift zoals wij dat hebben. Het oude Mongoolse schrift wordt in Mongolië zelden gebruikt de taal is wel blijven voortbestaan in autonome republiek van Mongolië in China.

Materieel (kunst, architectuur, voedsel): Kunst: De Mongoolse kunst is sterk gebaseerd op de Tibetaanse kunst. De kunst in Mongolië werd aan de hand van strenge regels uitgevoerd ze hadden niet alles zelf voor het kiezen ze moesten bij wijze van spreken tussen de lijntjes kleuren. De kleuren van het kunst werk was al vast gesteld en ze moesten zich streng aan de regels houden.

Architectuur: In Mongolië vind je de oorspronkelijke architectuur niet in de druk bewoonde wereld die vind je in de steppe, de mensen die daar wonen, leven met hun omgeving. Het zijn nomaden, de huizen (tenten) zijn daarom ook gebaseerd op hun levenswijze. De tenten zijn zeer snel af te breken en weer op te bouwen. De tenten heten oorspronkelijk 'ger' maar onderling tussen de buurtbewoners worden ze 'yurt' genoemd. De ger uit deze tijd is bij lange na niet het zelfde als de ger van toen. De eerste gers waren kleinere tenten op wielen die werden getrokken door ossen.

Voedsel:

Boodog: Is een karkas dat word geroosterd op de gril, ook worden er gloeiend hete stenen in het karkas gestopt. Hierbij worden vaak marmotachtige dieren gebruikt. De ingewanden en de boten worden eruit gehaald vervolgens worden de hete stenen in het karkas gestopt zodat het van binnen uit ook word gegrild op de gril. Het karkas word ook gevuld met groenten, zout en peper.

Wodka: De wodka in Mongolië word zelf gemaakt dat is al eeuwen zo. Het recept word van generatie op generatie door gegeven. Een zeer belangrijk ingrediënt om wodka te maken is koeienmelk. Nadat de wodka klaar is word het op het voor gegooid om de goden te eren en om te kijken of de wodka goed is, dit is te zien als de vlam blauw word.

Byaslag: Byaslag wordt voornamelijk gemaakt van schapen- of geitenmelk van de herfst. Het wordt onderscheiden in twee typen; als kaas van ongekookte melk en kaas van gekookte melk. De kaas van de ongekookte melk wordt in een pan gedaan en zachtjes verwarmd. Dit moet goed geroerd worden en daarna gaat het langzaam aan koken.

Nadat het kookt wordt er een restant melk toegevoegd aan de gekookte melk, waardoor het gelijk gaat stollen. Na dit proces wordt de kaas in een katoenen zak gestopt en moet het vocht er uit lopen. Het wordt een vierkante vorm gelegd en op een houten paneel met iets zwaars er op. Als het helemaal gedroogd is wordt het in stukken gesneden.

Kaas van gekookte melk wordt gemaakt van de room van de melk die heeft gekookt. Dit noemen ze urum. Deze room wordt weer opgekookt en verder geprepareerd zoals ze de kaas maken van ongekookte melk. De kaas is compact, vet en kauwbaar en gelig of wit van kleur.

Hoe hebben de Mongolen het landschap om hun heen gebruikt en gevormd?

Landschap

Het Mongoolse landschap staat bekend om zijn uitgestrekte vlaktes, Mongolië is een land van 1.565.116 km² en ca. 38 keer zo groot als Nederland. Het ligt in Noord-Azië, tussen China en Rusland. Mongolië een van de hoogste landen in de wereld, 1588 m boven de zeespiegel! In het noorden en westen van het land, liggen de Mongoolse Altai en Khangai gebergtes (er ligt een deel van de Altai gebergtes in Rusland).

In het noordoosten van de hoofdstad ligt de Khentii Nuruu, de hoogste bergen van

Mongolië. Mongolië heeft veel zoet- en zoutwater meren, het Khovsgol Nuur-meer is het bekendste van allemaal. Deze ligt in het noorden, aan de grens met Rusland. In het zuiden van Mongolië ligt een grote woestijn, Gobi genaamd.

In Mongolië heb je een mix van extreme landklimaten, woestijnklimaten en steppeklimaten. In de zomer kan het in het zuiden over de 40 C° worden, maar in de winter kan het in het noorden (bij Siberië) -50 C° worden! Daar worden ook de koudste temperaturen op de wereld gemeten (afgezien van de noord- en zuidpool). Er

zijn veel verschillen in temperatuur tussen dag en nacht. In juli en augustus valt het regenseizoen.

Mongolië bestaat het grootste deel uit grasvlaktes, woestijnen en bossen, waarvan ongeveer de helft van heel het land uit grasvlaktes. Deze wordt o.a. gebruikt om de vele kuddes van geiten, schapen en yaks (een soort rund) te laten grazen. 1/3 van Mongolië bestaat uit woestijn waarvan de Gobi-woestijn

een groot deel van het zuiden beslaat.

Er zijn een groot aantal natuurgebieden in Mongolië, waarvan de Gobi-woestijn en het Khovsgol-Nuur meer er twee van zijn. Er is een vallei, de Orkhon Vallei en die staat op de UNESCO-lijst.

Vroeger hadden de Mongolen een groot rijk veroverd, het gebied tussen het oosten van China en huidig Roemenië, met uitzondering van Rusland, maar dit gebied is in loop van jaren opgedeeld en nu hebben de Mongolen allen het land zelf nog.

Wat voor effect heeft globalisering op de Mongolische levenswijze?

Materieel

Hier naast zie je een plaatje van de hoofdstad Ulaanbaatar. Aan de gebouwen te zien heeft het wel een westerse bouwstijl. Terwijl je misschien het plaatje er onder verwacht. Dit zal waarschijnlijk nog steeds voorkomen.

Mongolië is nog een Mc Donalds vrij land. Maar niet een KFC vrij land. Dat betekent dat er dus al multinationals zich vestigingen in Mongolië. De menu kaart van KFC is waarschijnlijk gelokaliseerd. Aangezien de KFC zeer populair is in China, is de kans groot dat het net zo populair is in Mongolië.

Immaterieel

Het smartphone gebruik van de Mongolen wordt steeds meer. Dat betekent ook dat de macht of invloed van Samsung, Google en andere grote merken steeds groter worden. Elk mobieltje heeft ook een netwerk nodig, daar kunnen multinationals ook gebruik van maken, zoals Vodafone en Nokia.

Vliegveld

In Ulaanbaatar is een internationaal vliegveld. Door middel van vliegen kan de relatieve afstand verkleint worden en zo kan kennis en technologie sneller terecht komen in Mongolië. Natuurlijk gaat dit ook via het internet, de nieuwste trends worden zo snel verspreid.

Wat opvallend is dat het vliegveld deels gefinancierd is door een Japanse bank. Dit is ook een vorm

van globalisering.

De internationale handel die plaats vindt op het vliegveld heeft ook te maken met globalisering. De nieuwste schoenen van Nike kunnen bijvoorbeeld zo het land binnen komen.

Mongolië en globalisering

Als je aan Mongolië denkt dan denk je niet meteen aan het modernste land ter wereld. Toch is de hoofdstad Ulaanbaatar, heel erg aan het groeien en gemoderniseerd. Dat zie je vooral aan de westerse architectuur die nieuwe flats en kantoor hebben.

Conclusie

Hoofdvraag: Heeft de globalisering invloed op de Mongoolse cultuur?

Ja zeker, er zijn vele veranderingen te vinden in het binnenland. Dan spreken we over de algemene globalisering in de architectuur en een aantal gewoontes. Ondanks deze veranderingen is er nog zat, zuivere cultuur te vinden in het land. Het zal nog wel een tijdje duren voordat Mongolië echt zal worden gekend als een westers land.

KFC®

ᠮᠤᠩᠭᠣᠯᠢ

FORMULIER 1 HOOFDVRAGEN EN DEELVRAGEN

NAMEN /NAAM: Berend, Quinten, Jeroen, Keanu

KLAS H3C

Thema: Mongolen

Hoofdvraag: Heeft de globalisering invloed op de Mongoolse cultuur?

Deelvragen:

1. Waarom en hoe is de Mongolische cultuur ontstaan?
2. Hoe zit de Mongolische cultuur in elkaar, materieel en immaterieel gezien?
3. Hoe hebben de Mongolen het landschap om hun heen gebruikt en gevormd?
4. Wat voor effect heeft globalisering op de Mongolische levenswijze?

Hypothese: Wij denken van wel, omdat de landen en gebieden meer met elkaar verbonden raken en daardoor raakt de Mongolische cultuur in aanraking met andere culturen en zullen zich dan ook aanpassen aan die andere culturen om te handelen met andere landen. Dus ze moeten bijvoorbeeld de taal leren van de andere landen en ze moeten ook leren op wat voor manier ze handelen. En doordat ze meer gaan handelen en meer verbonden raken met de andere landen worden ze meer westers.

Conclusie: Ja zeker, er zijn vele veranderingen te vinden in het binnenland. Dan spreken we over de algemene globalisering in de architectuur en een aantal gewoontes. Ondanks deze veranderingen is er nog zat, zuivere cultuur te vinden in het land. Het zal nog wel een tijdje duren voordat Mongolië echt zal worden gekend als een westers land.

Goedgekeurd: Ja Datum: 21-2

FORMULIER 2

PLANNINGS- EN SAMENWERKINGSFORMULIER:

(voor de praktische opdracht)

WIE DOET WAT EN WANNEER??

Namen van de leerlingen:

Berend, Keanu, Jeroen, Quinten

Onderwerp: Mongolische cultuur

Inventarisatie van de werkzaamheden (in chronologische volgorde):

Wat	Wie	Wanneer
1. Deelvraag 1	Quinten	7 feb.
Deelvraag 2	Keanu	7 feb.
Deelvraag 3 Deelvraag 4	Jeroen Berend	7 feb.
2. Iedereen werkt aan de deelvragen en deze les moeten ze af.	iedereen	7 feb.
3. Presentatie maken en eventueel de deelvragen afmaken.	Berend maakt de presentatie	21 feb.
Meningen, Conclusie ,Inleiding, Inhoudsopgave en kapt maken	iedereen	21 feb.
4. Alles af! Of misschien al eerder i.v.m Presentatie en/of inleveren.		28 feb.
5. Project ingeleverd	iedereen	21mrt
6.		

7.		
8.		
9.		
10.		

--	--	--

FORMULIER 3 LOGBOEK

Stap 3 Uitvoering. Het doen.

Bestaat uit 3 fases

Het verzamelen van de informatie

Het nagaan of jullie voldoende (en de goede informatie) hebt om de hoofd- en deelvragen te kunnen beantwoorden. Die doe je door, als test voor jezelf, een voorlopige conclusie te kunnen formuleren.

Het verwerken van de informatie tot een presentatie.

Vermeld hieronder in het **logboek** wie wanneer welke activiteiten heeft/hebben ontplooid en welk resultaat het opgeleverd heeft.

Bv. Welke proefjes jullie gedaan hebben; of jullie boeken of tijdschriften geraadpleegd hebben; of je op internet gezocht hebt; wie je gesproken hebt (en diens functie). Wie wat geschreven heeft etc.

datum	tijd	plaats	werkzaamheden	afspraken
7.2.2014	9;20-11; 00	school,224	http://www.mongoolsverkeersbureau.nl/ gevonden, een zeer handige site. Deelvragen zijn nog niet goed gekeurd	aan de planning houden
14.2.2014	9;20-11; 00	school, 224	Deelvragen zijn goed gekeurd en er is 20min aan de deelvragen gewerkt.	volgende les werken aan de deelvragen
21.2.2014	9;20-11;	school,224	2 mensen waren ziek, Keanu en Jeroen	geen

--	--	--	--	--

FORMULIER 4 LITERATUURLIJST

<p>Literatuur- en bronnen overzicht</p> <p>Bij literatuur vermelden: - titel boek, naam auteur; uitgever, datum van uitgifte, gebruikte pagina's</p> <p>Of:</p> <p>Titel artikel, naam tijdschrift, naam auteur, datum verschijnen</p> <p>Of:</p> <p>Internetsites adres en specificatie pagina's.</p> <p>Als je mondeling informatie verzamelt, vermelden:</p> <p>- naam gesprekspartner/geïnterviewde, diens beroep of kwaliteit als</p>	<p>http://www.mongoolsverkeersbureau.nl/</p> <p>http://nl.wikipedia.org/wiki/Mongoli%C3%AB</p> <p>https://mongolieblog.wordpress.com/</p> <p>http://www.frontier.mn/phocadownload/Reports2013/The%20boom%20of%20Smartphone%20and%20its%20impact%20to%20Mongolia.pdf</p> <p>Rapport over smartphone gebruik mongolie</p> <p>http://www.landweb.net/mongolie/</p> <p>Voor het landschap van Mongolië</p>
---	---

<p>gesprekspartner, diens adres datum gesprek.</p> <p>Bij andere bronnen - naam van maker, naam van programma, naam van uitgever, omroep datum, enz.</p>	

Bergrippenlijst:	
Cultuur	De materiële en immateriële cultuurkenmerken en de culturele uitingen van een bepaalde groep.
Materiële kenmerken	De zichtbare cultuurkenmerken zoals landschap, kleding en architectuur.
Immateriële kenmerken	De niet-zichtbare, de geestelijke cultuurkenmerken zoals waarden, normen en religie.
Globalisering	De toenemende verbondenheid tussen gebieden op de wereld.
Glokalisering	Het aanpassen van wereldwijde producten en diensten aan de lokale cultuur.
Subcultuur	Een bevolkingsgroep binnen de hoofdcultuur die op een aantal cultuurkenmerken afwijkt van deze hoofdcultuur.
Culturele uitingen	Cultuurkenmerken die niet bij de materiële en immateriële kenmerken horen, zoals kunst, muziek en sport.

FORMULIER 5 MENING OVER JULLIE SAMENWERKING

Vermeld hoe jullie samenwerking is geweest bij deze praktische opdracht. Vermeld ook wat jullie gedaan hebben om eventuele problemen die jullie tegenkwamen, op te lossen. Wat zouden jullie volgende keer anders doen?

Leerling1: Berend de Kort

Samenwerking ging in het begin best redelijk. Alleen door de uitwisseling met Frankrijk. Heb ik de Presentatie niet kunnen afmaken. Wat dus vrij vervelend is voor mijn groep. Dus voor de volgende keer, beter de taken verdelen, en eerder je dingen af hebben.

Leerling 2: Quinten Molina

Samenwerking ging op het begin goed alleen jammer dat er soms mensen ziek waren, waardoor we niet verder konden. Berend had de presentatie niet helemaal af gemaakt wat irritant was.

Leerling3: Jeroen Nieuwlands

Ik was zeer tevreden met de samenwerking. Waren zeer weinig verbeter punten. Het formulieren systeem vond ik ook fijn om mee te werken. Presentatie was iets minder

Leerling 4: **Keanu Sijmons:** Ik vond de samenwerking goed gaan, maar Quinten en Berend waren een les afwezig, dus ze hadden een best flinke achterstand. Maar alles is toch afgekregen.

WAT IS JULLIE MENING OVER DEZE CULTUREEL ANTROPOLOGISCHE OPDRACHT?

Het is wel erg leuk maar in het begin wordt helemaal gezegd dat het moeilijkste project tot nu toe is. Dat viel achter af wel mee. Het formulier is wel erg handig voor bepaalde afspraken en andere zaken. Meeste dingen werden goed en duidelijk uitgelegd. In het boek kon je ook heel veel informatie terug vinden die je goed kon gebruiken bij het project.

BEOORDELING VAN HET VERSLAG		SCORE
KAFT / TITELPAGINA	1 p
INHOUDSOPGAVE	1 p.
INLEIDING 1 blz. kort stukje over het onderwerp hoofdvraag en deelvragen (hypothese)	4 p.

TEKST min. 10 blz. incl. titel en bron bij figuren, kaarten en foto's en verwijzing ernaar in de tekst.	40p.
CONCLUSIE 2 blz. antwoord op de hoofdvraag (antwoord op de hypothese) eigen mening over het bestudeerd volk.	10 p.
FORMULIER 1 (hoofd - en deelvragen)	1 p.
FORMULIER 2 (plan van aanpak)	2 p.
FORMULIER 3 (logboek)	2 p.
FORMULIER 4 (literatuurlijst)	1 p.
FORMULIER 5 (mening samenwerking)	2 p.
CREATIVITEIT / ORIGINALITEIT	4 p.
VERZORGING / SPELLING	5 p.
BEGRIPPENLIJST (minimaal 10 begrippen)	2 p.
PRESENTATIE	25p.
TOTAAL AANTAL BEHAALDE PUNTEN OPMERKINGEN:	100p.